

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL MAISTINIŲ BULVIŲ KOKYBĖS REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO

2002 m. gegužės 23 d. Nr. 193
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 112 „Dėl rinkos prekių (paslaugų) kokybės priežiūros priemonių“ (Žin., 1998, Nr. 12-279; 1999, Nr. 42-1337) patvirtintų priemonių sąrašo 8.11 punktą,

1. T v i r t i n u Maistinių bulvių kokybės reikalavimus (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad maistinių bulvių kokybės reikalavimai įsigalioja 2002 m. liepos 1 d.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

JERONIMAS KRAUJELIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2002 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. 193

MAISTINIŲ BULVIŲ KOKYBĖS REIKALAVIMAI**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šie kokybės reikalavimai taikomi paruoštoms realizuoti maistinėms bulvėms (toliau – bulvėms), išaugintoms iš *Solanum tuberosum* L. veislių, klasifikuojamoms Kombinuotosios prekių nomenklatūros pozicijoje 07.01, išskyrus atvejus, nurodytus 2 punkte.

2. Reikalavimai netaikomi:

2.1. pramoniniam perdirbimui skirtoms bei sėklinėms bulvėms;

2.2. Lietuvoje užaugintoms maistinėms bulvėms:

2.2.1. kurias augintojai parduoda rūšiavimo, pakrovimo ar sandėliavimo įmonėms;

2.2.2. kurios iš sandėliavimo patalpų ar įmonių siunčiamos arba parduodamos rūšiavimo ar pakrovimo įmonėms;

2.2.3. kurias fiziniai asmenys užaugina asmeniniame pagalbiniam ūkyje ar sodininkų bendrijos sklype ir parduoda galutiniam vartotojui, prekybos vietoje turėdami dokumentus, patvirtinančius žemės valdymą arba naudojimą;

2.2.4. kurias fiziniai asmenys užaugina ūkininko ūkyje, įregistruotame Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka, ir parduoda galutiniam vartotojui, prekybos vietoje turėdami ūkininko ūkio įregistravimo pažymėjimą arba šį pažymėjimą ir įgaliojimą, jei prekiauja ūkininko įgaliotas asmuo;

2.2.5. kurias užauginęs augintojas galutiniam vartotojui parduoda savo ūkyje.

II. BENDRIEJI KOKYBĖS REIKALAVIMAI

3. Bulvių gumbai, be kiekvienai klasei nustatytų kokybės reikalavimų ir leistinų nukrypimų, turi būti sveiki, švarūs, kieti, nesuvytę, nepažeisti šlapiojo, sausojo ar rudojo puvinio, neapšalę, nesukamštęję, be pašalinio kvapo ir skonio, be ilgesnių kaip 3 mm daigų, be priemaišų, sausi, ne didesnio kaip 1% žemėtumo, be gilesnių kaip 5 mm įskilimų ar įtrūkimų, netuščiaviduriai, nestikliški, nepažeisti kenkėjų, be gilesnių nei 5 mm minkštimo mechaninių pažeidimų.

4. Gumbų branda ir būklė turi būti tokia, kad jie nenukentėtų transportuojant ir ruošiant prekybai ir į paskirties vietą būtų atvežti tinkamos kokybės.

5. Bulvių siunta ar pakuotė turi būti ne tik vienodos kokybės, bet ir vienos frakcijos (pagal 9 punktą).

III. KLASIFIKAVIMAS

6. Pagal kokybę bulvės klasifikuojamos:

6.1. pirma klasė: geros kokybės bulvių gumbai, veislei tipingos formos ir spalvos, kieti, nesuvytę ir nesudygę, be defektų, išskyrus labai mažus paviršiaus defektus, jei jie nekenkia gumbų išvaizdai, kokybei ir išsilaikymui. Be to, bulvės turi būti geros išvaizdos, neapšalusios, o mechaniniai pažeidimai, įskilimai, įtrūkimai ir pažaliavimai neturi viršyti šiai klasei 12 punkte nustatytų leistinų nukrypimų.

6.2. antra klasė: bulvės, neatitinkančios pirmos klasės reikalavimų, tačiau atitinkančios II skyriuje nurodytus bendruosius kokybės reikalavimus. Gumbai gali būti netipingos veislei formos ir spalvos, šiek tiek pažeisti ligų arba kenkėjų, truputį netaisyklingos formos, apsitrynusios, su nedideliais luobelės defektais. Leistini užgiję įtrūkimai ir sumušimai, jeigu jie neturi neigiamos įtakos gumbų išsilaikymui, išvaizdai ir kokybei.

IV. DYDŽIO REIKALAVIMAI

7. Pailgomis laikomos bulvės, kurių gumbų ilgis pagal maksimalų skerspjūvį daugiau kaip 1,5 karto viršija plotį.
8. Bulvių gumbų dydis nustatomas pagal jų maksimalų skerspjūvį.
9. Pagal dydį maistinių bulvių gumbai skirstomi į keturias frakcijas:
 - 9.1. smulkius – 25–35 mm;
 - 9.2. vidutinius – 35–50 mm;
 - 9.3. stambius – 50–70 mm;
 - 9.4. labai stambius – 70 ir daugiau mm.
10. Frakcijoje gali būti ne daugiau 10 proc. kitos frakcijos gumbų. Didesnių kaip 50 mm bulvių pakuotėje skirtumas tarp mažiausių ir didžiausių gumbų neturi viršyti 20 mm.

V. LEISTINI NUKRYPIMAI

11. Pakuotėje, bendroje pakuotėje ir transporto priemonės kėbule, kai bulvės pakraunamos į transporto priemonę neįpakuotos, gali būti tam tikras kiekis bulvių, neatitinkančių nurodytos klasės kokybės ir dydžio reikalavimų.
12. Leistini kokybės nukrypimai: didžiausias leistinas gumbų su defektais kiekis bulvių siuntoje (procentais nuo masės) nurodytas lentelėje:

Defektai	I klasė	II klasė
a) puviniai bei vidiniai defektai	2	4
b) pažaliavę gumbai	3	8
c) a+b punktuose išvardytų defektų maksimali suma	4	9
d) spaudimo ir smūgio dėmės, pažeidimai, lervų išgraužos*, deformuoti gumbai, įtrūkimai ir pan.	10	20
e) c+d maksimali suma	10	20
f) kitos veislės gumbai	2	5
g) bulvių šašai, rauplės	6	10
h) geležligė	3	6

(*) lervų išgraužų neturi būti daugiau kaip 2 proc. I klasės ir ne daugiau kaip 5 proc. II klasės maistinėse bulvėse.

13. Defektų apibrėžimai:
 - 13.1. Puviniai – sausasis bei šlapiasis (minkštasis) puviniai, kurių skersmuo yra didesnis nei 5 mm. Vidiniai defektai – tai vidiniai gumbų puviniai bei „tuščiaviduriai“ gumbai.
 - 13.2. Žalia spalva, kuri dengia mažiau nei 1/8 bulvės gumbo paviršiaus ir gali būti pašalinta įprastu skutimu, nelaikoma defektu.
 - 13.3. Bulvių puvinių ir vidinių defektų bei pažaliavusių gumbų suma negali viršyti „c“ punkte nurodytos procentinės svorio dalies.
 - 13.4. Spaudimo ir smūgio dėmėmis laikomos gilesnės nei 5 mm pilkos, mėlynos ir juodos dėmės. Pažeidimai – nupjovimai, pažeidimai įrankiais, vabzdžių ir lervų išgraužos bei kiti, gilesni nei 5 mm, gumbų defektai. Gumbas laikomas deformuotu, jei jį skutant bulvių skutikliu, nuimančiu iki 5 mm bulvės paviršiaus, lieka odelės likučiai; augimo susiraukšlėjimai – gilesni nei 5 mm paviršiaus susiraukšlėjimai.
 - 13.5. Bulvių siuntoje „a“, „b“ ir „d“ punktuose išvardytų defektų suma negali viršyti „e“ punkte nurodytos procentinės svorio dalies.
 - 13.6. Gumbas yra apimtas bulvių šašu, raupliu, kai daugiau nei 1/4 jo paviršiaus yra padengta šiomis ligomis.

13.7. Didesnės kaip 1 mm geležligės dėmės yra laikomos defektu. Norint nustatyti, ar gumbas yra apimtas geležligės, jis išilgai padalijamas į 4 lygias dalis. Skačiuojamos tik geležligės pažeistos gumbo dalys.

14. Leistini dydžio nukrypimai: pirmos klasės bulvių siuntoje ar pakuotėje gali būti ne daugiau kaip 5 proc., o antros klasės – ne daugiau kaip 10 proc. visų bulvių svorio, kurios neatitinka tos frakcijos dydžio reikalavimų, kaip nurodyta 9 punkte.

VI. PAKAVIMO REIKALAVIMAI

15. Pakuotėje ir bendroje pakuotėje bei transporto priemonės kėbule, kai bulvės pakraunamos į transporto priemonę neįpakuotos, turi būti tos pačios kilmės, veislės, kokybės klasės bei dydžio frakcijos bulvės.

16. Pakuotė ir bendroji pakuotė turi atitikti Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktų nustatytus reikalavimus.

17. Matomoji kiekvienos pakuotės ir bendrosios pakuotės dalis turi atitikti visą jos turinį.

18. Pakuotė (tara) turi būti švari, neturinti neigiamos įtakos bulvių kokybei, išvaizdai, skoniui bei nepriduodanti joms pašalinio kvapo.

19. Bulvių pakuotėse bei transporto priemonės kėbule, kai bulvės pakraunamos į transporto priemonę neįpakuotos, neturi būti jokių priemaišų.

VII. ŽENKLINIMO REIKALAVIMAI

20. Ženklinama pagal Lietuvos Respublikoje galiojančias prekių ženklinimo taisykles, be to, ant kiekvienos maistinių bulvių pakuotės toje pačioje pusėje turi būti įskaitomi, lengvai nenutrinami ir matomi įrašai, kuriuose nurodoma:

20.1. pakuotojo ir/arba siuntėjo pavadinimas (vardas, pavardė) ir adresas arba identifikavimo kodas su nuoroda „pakuotojas“ ir/arba „siuntėjas“ (arba atitinkama nuorodos santrumpa);

20.2. produkcijos pavadinimas;

20.3. kilmės šalis;

20.4. veislė;

20.5. kokybės klasė;

20.6. dydis, nurodant mažiausio ir didžiausio gumbo skersmenį frakcijoje;

20.7. bulvių svoris pakuotėje.

21. Parduodant bulves pagal vartojimo pirkimo-pardavimo sutartį kortelės su 20 punkte nurodyta informacija pateikiamos pirkėjams matomoje vietoje šalia bulvių.

22. Jei bulvės pakraunamos į transporto priemonę neįpakuotos, 20 punkte nurodyta informacija turi būti pateikiama važtaraštyje arba transporto priemonės kėbule matomoje vietoje esančioje kortelėje.

SUDERINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos

tarnybos direktorius

Kazimieras Lukauskas

2002 m. gegužės 17 d.